

Militärwesen

A hadtápvezetéssel szemben támasztott követelmények a 80-as években

Írta: Steiger, G. altábornagy

(Fordítás a Militärwesen c. folyóirat 1979. évi 11. számából)

Egy adott felelősségi területen belül a jövőben megoldandó feladatok időbeni és perspektivikus orientálása az egyik alapfeltétele annak, hogy a rendelkezésre álló anyagi és pénzügyi forrásokat, valamint a gazdasági és szellemi potenciált célirányosan és összehangoltan használjuk fel. A hadügyben ezért különösen figyelembe kell venni a következő tényezőket:

1. *Az ellenség szándékát* a vezető szervek, csapatok szervezetére, elhelyezésére, harcükszükségére, felszereltségére, átfegyverzésére, korszerűsítésére, valamint a háború kirobbantásával és a hadművelet megvívásával kapcsolatos hadműveleti-hadászati elvekre vonatkozóan.

2. Azokat a *követelményeket*, amelyek a *haderő fejlesztésének alapelveiből*, a hadtudomány elméletében – jelen konkrét esetben a hadtápbiztosítás szervezéséből és vezetéséből – valamint a haderő szervezetének várható fejlődési irányzatából, különböző technika rendszeresítéséből adódnak.

Itt figyelembe kell venni a termelőerők gyors változását, valamint azt, hogy háború folyamán a hadtápbiztosítás megszervezésének és vezetésének, valamint a tevékenységi és mozgásszabadság biztosításával kapcsolatos intézkedések körülményei egyre rövidebb idő alatt döntően sőt részben teljesen megváltoznak.

Már maga az a tény, hogy csapatokat mindig rövidebb idő alatt kell felszerelni nagyobb teljesítményű és hatékonyabb technikával, azzal a következménnyel jár, hogy a hadtápegységek, -alegységek és -intézetek alkalmazási elveit, a hadtápbiztosítás vezetési folyamatával, a feladatok megszervezésével és módszerével szemben támasztott követelményeket ismételtelen felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy megfelelő következtetéseket vonjunk le és azokat megvalósítható rendszabályokká alakítsuk.

A hadügyben érvényesülő azon általános törvényszerűség, hogy a hadtápbiztosítás egyre nagyobb mértékben hat a csapatok harcadata teljesítőképességére, ezért azt szorosan össze kell hangolni a harc-hadművelet jellegével, módjával és méretével. Ez igazolja az előzőekben elmondottak szükségességét és megerősíti egyértelműen azt a követelményt, hogy a munkában a tudományosság a katonai tevékenység szilárd részévé kell, hogy váljon. Itt nem elég az, hogy az elért állapotot vizsgáljuk meg, a fejlődést is pontosan meg kell ítélni, hogy időben alakítsunk ki olyan tudományos feltételt, amelyet a vezetés minden körülmény között figyelembe vesz.

Az ilyen követelmény teljesítése igényeli – az anyagi feltételek biztosítása mellett – a kialakult helyzet pontos elemzését, értékelését. Ez egyik tudományos feltétele az egyes szakterületek tovább fejlesztése meghatározásának.

Mivel a hadtápbiztosítás színvonala döntően befolyásolja a csapatok lehetőségét a harc feladat teljesítésére, ezért a hadtáptisztnak rendelkeznie kell átfogó általános katonai képzettséggel, hogy megszabhassa a hadtápbiztosítással szemben támasztott követelményeket. Szükséges az is, hogy kidolgozzuk azokat a tudományosan megalapozott formákat és módszereket, amelyek a gyakorlatban célszerűnek mutatkoztak.

Ezen nézőpont figyelembevételével kell megszervezni a hadtápszolgálat vezető állománya továbbképzését, és a tanintézetekben a tanulmányi folyamatot javítani. Csak az ily módon kiképzett, akadémiát végzett tiszt képes megfelelni bármilyen körülmények között a felmerült követelményeknek. Ezen elv megvalósítása azt igényli, hogy a kiképző időben ismerje fel a fejlődési tendenciákat, a legújabb katonaelméleti ismereteket és aktívan vegyen részt a tudományos-kutató munkában, mert ez lényeges feltétele a kiképzési feladatok megoldásának.

A kiképzés magas hatékonyságának biztosítása érdekében, összhangban a HM parancsal, minden kiképzési, ellenőrzési feladatot a háborút szorosán megközelítő körülmények között kell végrehajtani, biztosítva a várható megterhelést.

A hadtápbiztosítással szemben támasztott követelmények állandó fokozódása azt igényli a hadtápszolgálat vezetőitől, – akik magas katonai képzettségűek –, hogy minden tekintetben szilárd osztályöntudattal rendelkezzenek és legyenek képesek a kapott parancsok következetes végrehajtására a legbonyolultabb körülmények között is.

A hadtápszolgálat vezetésével szemben támasztott követelmény döntő kritériuma az új vagy korszerűsített technika rendszeresítése. Nem kétséges, hogy korszerűbb technika rendszeresítése kihat a csapatok önállóságára, a támadás ütemére és a fegyvernek együttműködésében új dimenziót teremt.

Továbbá, ebből a hadtápbiztosítás minden elemére vonatkozólag le kell vonni a szükséges következtetéseket, amely nemcsak azt jelenti, hogy a szervezésben és vezetésben változtatást eszközöljünk, hanem azt is, hogy új minőségi szintet érjünk el.

Abból kell kiindulnunk, hogy az anyagi biztosítás terjedelme egy adott időszakon belül nő, hogy az egységcsomagok típusa tovább szaporodik, ugyancsak emelkedik az egyre bonyolultabb sérült technika javításának feladatai, a korszerű fegyverek közvetlenül hatnak a sérülések típusára és ezenkívül a közutak időbeni áteresztőképességének biztosítása óriási erőfeszítést igényel.

A vezetéssel szemben támasztott állandóan fokozódó követelmények, amely az egyre nagyobb terjedelmű munkában, a rendelkezésre álló idő csökkenésében, az együttműködés mindig több vezető szervezettel történő megszervezésében jelentkezik, azt igényli – mivel a vezető szervek létszáma nem növelhető –, hogy az elhatározás kidolgozásához és a vezetés végrehajtásához rendelkezésre álló technikai eszközöket következetesen használjuk ki. A vezetés hatékonysága és megbízhatósága biztosításának fő útja a számítógépek rendszeresítése, a különösen bonyolult vezetési folyamatok automatizálására.

Ezen feladatok végrehajtásánál főleg a következő elvek betartására kell ügyelni:

- az adott vezető alkotó tevékenységének összekapcsolása a számítótechnika összes lehetőségeinek felhasználásával;
- a legfontosabb, legmunkaigényesebb és gyakran ismétlődő munkafolyamatok végrehajtása technikai eszközök segítségével;
- a technika rugalmas és folyamatos felhasználásának biztosítása;

- a technika megbízható és nagy hibáktól mentes alkalmazásának biztosítása egyes vezető szervek és a számítóközpont között;
- az elektronikus számítótechnika kiszolgálásához szükséges szervezeti feltételek biztosítása és a személyi állomány felkészítése.

Ki kell hangsúlyozni azt, hogy itt egy korszerű technika ésszerű, lehetőségeinkkel összhangban álló felhasználásáról van szó. De már most kell ügyelni arra, hogy jelenleg a következő számítógépes generációra való áttérés és azokban levő mikroelektronika nagyobb hatékonysága miatt a számítógépes feladatok megoldása új eljárást igényel. Ennek egyik fontos feltétele azon feladatok pontos meghatározása, amelyeket a hadtáp vezető szervei elektronikus számítótechnika segítségével oldanak meg békében és háborúban.

Hála a szövetséges hadseregek közös erőfeszítésének az automatikus tábori vezetési rendszerek lépcsőzetes bevezetésére kedvező feltételek alakultak ki. A haderő tábori vezetési rendszerének fejlesztése olyan speciális követelményeknek is megfelel, amelyek előtt a hadtápvezetés is áll a 80-as években. Most arról van szó, hogy ezt a folyamatot, védelmi készenlétben a Nemzeti Néphadsereg Hadtápszolgálatára specifikus feladatainak meghatározását és megtervezését egységes szabályozás alapján támogassák. Ennek fontosabb rendszabályait már életbe léptették.

Az adatfeldolgozás előkészítése és alkalmazása a hadtápszolgálatban már figyelemre méltó méretet ért el. A hadtápbiztosítás összefolyamata komplex urálása érdekében azonban – figyelembe véve a korszerűbb technika nagyobb lehetőségeit – még jobb minőséget kell elérni. E feladat elérésének egyik lépése a hadtápbiztosítás folyamatainak lépcsőzetes, egységes gépi feldolgozása.

A megvalósítás lényeges feltétele a következő problémák megoldása.

1. Az anyagi és technikai biztosítás készletnyilvántartásának, szükséglet-igénylésének, tervezésének normái meghatározásának, utánpótlásának, felhasználásnak és javításnak megszervezése egységes elvek és szabályok szerint.

2. A fegyverek, felszerelések, pótalkatrészek és fogyóeszközök megtervezéséért felelős szervek jogkörére vonatkozó parancsok, rendeletek felülvizsgálata azzal a céllal, hogy az azonos anyagok, technikai eszközök biztosítási felelősségét egy szervhez vonjuk össze.

3. Az információk széles körű integrálása, *ami a következőket jelenti:*

- összeköttetés a különböző, automatizálásra váró részfolyamatok között, egységes, teljesítőképes adatbank alkalmazása;
- információcsere biztosítása más szakszolgálatok között;
- a nyilvántartott adatok állandó, automatikus aktualizálása előfeltételeinek megteremtése a hadtápszolgálatnál az alárendelt vezető szervek jelentései alapján.

4. Egységes ESZG program megoldások hosszútávú előkészítése, amelyek – építőköckökre építve egymásra – alapján a hadtápbiztosítás összefolyamatát meg kell oldani.

5. A lehetőségtől függően a hadtápszolgálatnál egyes vezető szerveket a csapatvezetés gépesítésének eszközeivel összhangban a megoldandó feladatokkal egységesen kell ellátni.

Ezen követelmények teljesítése hozzájárul ahhoz, hogy a hadtápbiztosítás egyre bonyolultabbá váló feladatai megoldásának előfeltételeit a következő évek-

ben megteremtjük. Itt arról van szó, hogy adatvesztésüket kiküszöbölve a lehető legrövidebb idő alatt sok adatot gyűjtünk össze és értékeljük ki annak érdekében, hogy az elhatározás meghozatalához a szükséges időre a megfelelő értékkeléssel rendelkezünk.

A tudomány és a technika területén elért színvonal alapján *levonható az a végkövetkeztetés, hogy a hadtápbiztosításnak új dimenzióval kell számolnia.*

Az anyagi biztosítás területén azzal kell számolni, hogy a várhatóan növekvő mennyiséget a jelenleg meglévő szállítótérrel kell időben a meghatározott áradó pontokra szállítani. Ez olyan intézkedések bevezetését és megvalósítását igényli, amely például lehetővé teszi a népgazdaságtól behívott összes különböző típusú gépkocsik univerzális felhasználását az utánpótlásra. A tárolással kapcsolatban szükséges a további követelmények biztosítása; ezek: az anyagi eszközök hosszútávú készenlétben tartása olyan körletekben, ahol azokra várhatólag a legnagyobb szükség lesz; a szállítmányok gyors és megbízható rakodása a legcsekélyebb munkaerő-ráfordítással, valamint az összes rendelkezésre álló szállító ágazat teljes kihasználása. A jövőben bizonyára szükségessé válik az olyan szállítási ágazat még fokozottabb fejlesztése, mint a csővezetékes szállítás, amely nemcsak szállítási, hanem tárolási lehetőséget is biztosít.

Az új és korszerűsített technika egyre rövidebb időtávon belül történő rendszeresítése növeli a különböző pótalkatrészek számát, ami ugyancsak növeli az utánpótlással szemben támasztott követelményt. A rendszeresítésre kerülő fegyverrendszerek (módosított ürméret nagyobb hatékonyság), valamint a technika felszereltségének állandó tökéletesítése, kiegészítése különböző technikai eszközökkel nemcsak azzal jár, hogy növeli a harc intenzitását, hanem jelentős befolyást gyakorol a csapatok anyagi biztosítására is, ez viszont új minőséget követel a csapatok anyagi biztosításának megszervezésében és végrehajtásában. Ilyen összefüggésben kell a technikai biztosítás alapvető kérdéseit kezelni.

Korábban megjelent cikkekben már ismételten rámutattak arra, hogy a technikai biztosításnak harcban döntő jelentősége van a csapatok harcértékének fenntartásában. Mivel a magas támadási ütem biztosítása és a szembenálló ellenséges csoportosítás szétverése és megsemmisítése mindenfajta technika tömeges bevetését igényli szükségessé válik, hogy a technikai biztosítás megszervezését és vezetését ismételten felülvizsgáljuk és a területen többször új intézkedéseket szabjunk meg és hajtsunk végre.

Itt figyelembe kell venni többek között azt is, hogy az ellenséges fegyverek növekvő tűzereje és hatékonysága csapatainknál nagyobb technikai veszteséghez vezet, a sérült technika kijavítása viszont a fegyverek egyre bonyolultabb technikai felszereltsége miatt hatalmas mértékben megnöveli a javítás komplexitásával szemben támasztott követelményeket. Ez egyrészt azzal jár, hogy fokozni kell a javítóalegységek szakosítását, másrészt pedig gondoskodni kell arról, hogy egyes felszerelés meghibásodása ellenére a fegyver alkalmazható legyen.

Már ezen tények miatt nyilvánvaló, hogy a várható átfegyverzésből és korszerűsítésből eredő követelményeket a technikai biztosításnál már most figyelembe kell venni. Ennél fontos tényező az adott kezelők és kiszolgálók kiképzésének további szakosítása. Ezzel fontos előfeltételét teremtjük meg az adott technika optimális felhasználásának és esetleges üzemeltetési meghibásodások megakadályozásának.

Ezzel egy időben ismételten fel kell hívni a figyelmet az alegységeknél és egysegeknél meglévő javítóerők összpontosításának problémájára. Egy ilyen össz-

pontosítás lehetővé teszi – mivel egy adott helyen a szakemberek és a szakmák száma nő – a legtöbb sérült technika kijavítását egy helyen.

Az állandóan fejlődő vezetés elméletéből levont, a hadtápbiztosításra vonatkozó követelmények jelentősen befolyásolják az egészségügyi biztosítás megszervezését és vezetését is. A harceszközök várható nagyobb hatékonysága biztossá teszi azt a kalkulációt, hogy egy adott időben és térségben a várható sebesültek száma az eddig ismert értékeknél magasabb lesz. Ebből az a követelmény adódik, hogy a sérültek gyors hátraszállítását abban az intézetben, amelyben a megfelelő ellátást kapja lehetőleg a meglévő személyi és anyagi ráfordítással oldjuk meg. E megállapítás szükségességét megerősíti még az a tény is, hogy a jövőben joggal számolhatunk a kombinált sérülések emelkedésével.

A fentiekből következik az, hogy a következő években crófesztítéseket kell tenni a sebesültszállító eszközök korszerűsítésére annak érdekében, hogy a hátraszállítás ütemét növeljük és jobban számoljunk a sebesültek körülményeivel. Nem lehet jelentéktelen olyan elgondolás sem, hogy az egészségügyi intézeteket a korábbinál még jobban közelítsük a csapatokhoz és olyan helyen telepítsük, ahol a sérültek tömegével lehet számolni. Végül meg kell említeni azt is, hogy a sérülés és az ellátás közötti időközt tovább is csökkenteni kell, amennyire csak lehetséges.

Az anyagi, technikai és egészségügyi biztosítással szemben támasztott magasabb követelményekből kényszerűen adódik az is, hogy új követelményeket kell támasztani a közlekedési biztosítással szemben is, amely nem alábecsülhető jelentőséggel bír. A növekvő anyagfelhasználás a csapatok hátrországból való előrevonása biztosításának sokoldalú feladatai, valamint az ellenség hatása a közlekedési utakra, különösen a csomópontokra, hidakra és a közlekedési biztosítás technikai eszközeire igen magas követelményt támasztanak a közlekedési biztosítással szemben. Minthogy a közlekedési biztosítás végkövetkezményként döntően befolyásolja a csapatok tevékenységét, szükséges az – különösen a területen való mozgás biztosításával kapcsolatban, hogy korszerűsítsük a hídkészleteket annak érdekében, hogy csökkentjük a hidépítésre szükséges időt és munkaerőt és hogy a hidakat univerzálisan használhassuk.

A tapasztalatokból kiindulva szükséges az is, hogy a közlekedési biztosításhoz szükséges utak kettősségére nagyobb figyelmet kell fordítani. A le- és felvezető utakat, az adott javítási szakasz közvetlen közelében az építőanyag tartalékokat ha lehetséges már békében elő kell készíteni, ugyancsak a szükséges méretekre kell (az adott lehetőségen belül) kiépíteni az útszűkületeket, kanyarokat. Ezzel párhuzamosan minden közlekedési beruházást honvédelmi szempontból is jóvá kell hagyni, hogy a honvédelmi követelményeket a legmesszemenően teljesíthessék.

Ilyen elgondolások alapján kell azokat az alapelveket figyelembe venni, amelyek a közeljövőben döntően meghatározzák a hadtápbiztosítás megszervezésével és vezetésével szemben támasztott követelményeket és egy esetleges háborúban várható körülményekkel összhangban lesznek. A különböző tudományágakban jelenleg elért eredmények alapján világos, hogy az azokból levont következtetéseket, javaslatokat a hadtápbiztosítás megszervezésében és vezetésében gyorsan hasznosítani kell. Mindig azonban tartsuk szem előtt azt az elvet, hogy a hadtápbiztosítás megszervezése és vezetése a csapatokat feladatuk teljesítésében minden méretben és helyzetben támogassa.